NEA HUND

SELBU TREKK- OG BRUKSHUND-KLUBB 19 82

NR. 1 APRIL 1995 ÅRGANG 13

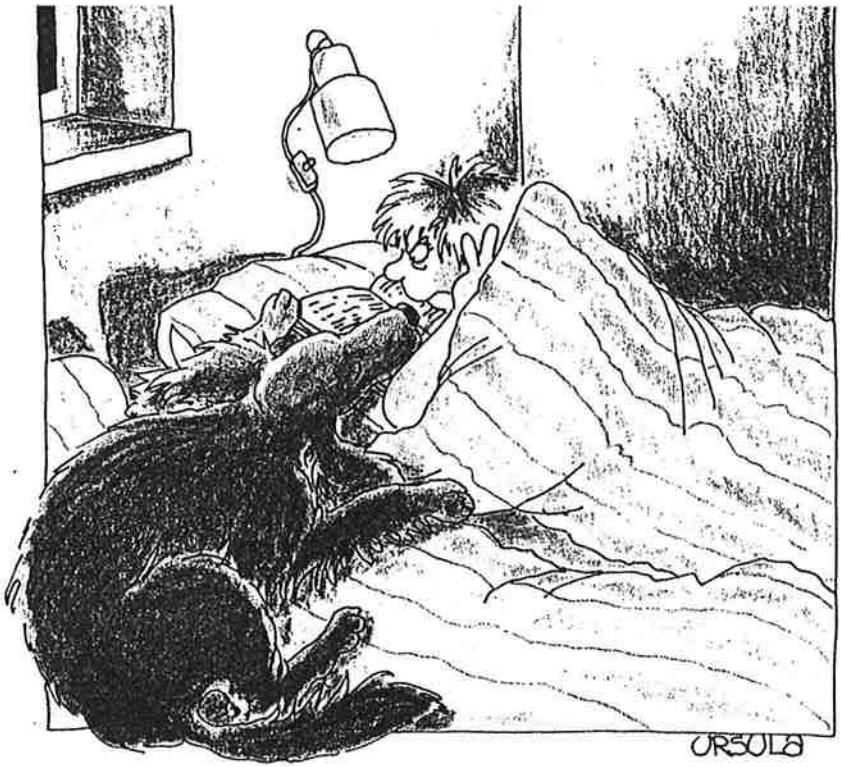

LEDEREN har ordet

Hei!

Selv om vårtegnene så langt har vært få og små, er det en ugjendrivelig sannhet at våren står for døren. For de fleste hundeeiere er dette innledningen til den mest aktive tiden på året. Turene blir lengre og hyppigere og muligheten til variasjon i treningen med hunden blir bedre.

Like sikkert som at våren kommer dukker også nye problemer med våre firbente venner opp. Har hunden kanskje sluttet å komme på innkalling, eller er den i løpet av vinteren blitt "voksen" og skal på død og liv kjekke seg når den møter andre hunder, - eller kanskje den bare trenger å få pusset på gamle kunster?

Møt opp på miljøtreninga så kan du få råd eller gi råd til andre. Vi trenger de ressursene du sitter inne med både som deltaker på treninga og som diskusjonspartner når problemene rundt hund og hundehold diskuteres.

En annen ting vi vil ta opp på treninga fremover er hvordan vi skal markere oss i 17. mai-toget. Vi har bestemt oss for å være med, men vil gjerne ha idéer til hvordan vi gjennom en slik deltakelse kan vise folk i bygda hva vi driver med.

Til slutt: TA MED POSE NÅR DU GÅR TUR!
Når snøen forsvinner kommer dritten fram og våre vegkanter er desverre et sørgelig syn. Jeg håper at ihvertfall STBK's medlemmer vil gå foran som et godt eksempel og ta med seg sin hundelort til nærmeste søppelbøtte og gjerne oppfordre andre om å gjøre det samme. Slik slipper vi unødig irritasjon fra omverdenen over våre firbente venner.

Hilsen Grethe

STBK

SELBU TREKK- OG BRUKSHUNDKLUBB

Leder	Grethe Malvik Nykkelmo	73817644
Sekretær	Wenche Randi Krogstad	73817547
Kasserer	Ann M. Moen	73819898
Styremedlemmer		
	Torger Sletner	73818698
	Svend Helge Hegseth	73819141
Støttekomité		
	Tove Størseth	73819847
	Julie Langli	-
Valgkomité		
	Thorill Sørflakne	73817350
	Ingfrid Viken	73817856
Revisorer	Arnar Haugen	73819847
	Terje Erik Garberg	73819694
Materialforvalter		
	Britt-Eva Wisth	73819315

- - -

Stoff til NeaHund sendes til:

Wenche Randi Krogstad

NEA HUND

Organ for Selbu Trekk- og Brukshundklubb.
Utkommer 3 ganger pr. år.
Abonnement oppnås ved å tegne støttemedlemskap i STBK.

Redaktør

Wenche Randi Krogstad 73 81 75 47

Skrevet og kopiert ved
Selbu DataSats

Medlemskontingent pr. kalenderår:

Familie	kr.	100.-
Hovedmedlem	kr.	75.-
Ungdomsmedlem	kr.	40,-
Støttemedlem	kr.	40,-

Postgirokonto	0803 2 09 45 55
Bankgirokonto	4285 07 90234

Årsmøte 3. mars 1995

Møtested: Selbu videregående skole.

Tilstede: Ingfrid Viken, Stig M. Berg, Arnar Haugen, Gustav og Debbie Spets, Julie Langli, Tove Størseth, Svend Helge Hegseth, Ann M. og Ola Magne Moen, Inger Anne Sugarden, Grethe M. Nykkelmo og Wenche R. Krogstad. Dessuten var to av våre yngste medlemmer til stede, Elise Spets og Silje Nykkelmo.

Møteleder: Grethe M. Nykkelmo

Årsmelding fra styret - 1994

I denne valgperioden har styret bestått av:

Leder	Grethe Malvik Nykkelmo
Sekretær	Wenche Randi Krogstad
Kasserer	Tove Størseth
Styremedlemmer	Torger Sletner (kontaktperson, trekkhundaktiviteter) Svend Helge Hegseth
Støttekomité	Tove Størseth Julie Langli
Valgkomite	Else May Engen Ingfrid Viken
Revisorer	Arnar Haugen Terje Erik Garberg
Materialforvalter	Britt-Eva Wisth
Redaktør	Wenche Randi Krogstad

I år som ellers om årene har det vært miljøtreninga som har vært klubbens ukentlige faste aktivitet. Det har i løpet av året vært godt oppmøte og vi har i perioder vært opp i 15 ekvipasjer. Oppmøtet har vært noe mindre i vinter, men jeg håper dette vil ta seg opp utover våren igjen.

I vårhalvåret -94 har det i tillegg til dette vært avholdt sportrening i samarbeide med SJFL. I dette deltok 5 av klubbens medlemmer. Stig og Wenche var instruktører fra STBK.

Vi hadde også i år fellestur for våre medlemmer. Denne gangen ble turen lagt til Langåsen. I alt deltok 8 hunder med familier.

I løpet av sommeren fikk vi avtale med Selbu kommune om leie (gratis) av areal på Kvellomyra. Dette ga oss en bedre plassering for agilitybanen - først og fremst er det bedre underlag der. Vi fikk etterhvert også flyttet brakka fra Ausa og hit. Videre ble det ført fram strøm slik at vi får muligheter for å benytte banen lenger utover høsten. Total kostnad på dette ble ca. kr 6 500,-.

I september ble det avholdt dressurkurs med Wenche Randi Krogstad som instruktør. Det møtte 10 ekvipasjer hvorav 9 fullførte kurset.

Det har også utover høsten sporadisk vært drevet sportrening når det har vært interesse for det. Stig og Wenche har velvillig stillt opp som instruktører.

Av planlagte aktiviteter ble det altså ikke noe av handicapkjøringa i september og fellesturen til Nordisk vinnerutstilling i desember. Handicapturen ble avlyst pga. at det ble vanskelig å finne en helg som passet for de ansvarlige arrangørene.

Turen til vinnerutstillinga ble avlyst på grunn av at det var liten interesse for denne, samtidig med at vi som var interessert var opptatt med andre gjøremål denne helga. Slike ting må man regne med i en liten klubb hvor hver enkelt aktivitet er avhengig av enkeltpersoner og ikke har medlemmer nok til å kunne gjennomføre aktiviteter når disse faller fra. Dette er ting vi bare må leve med.

Medlemsbladet NeaHund har kommet ut med 3 nummer i 1994.

Vel møtt til et nytt år med nye muligheter. Håper STBK i det kommende året kan gi tilbud som er interessante både for eier og hund.

Hilsen styret
v/leder Grethe M. Nykkelmo

Regnskap

Balanse pr. 31.12.94

Kasse	584,30		
Lagskonto	35 384,10		
Postgiro	11 628,66		
Varelager	28 880,00		
Snøscooter		Snøscooter	400,00
		Egenkapital	76 077,06
	76 477,06		76 477,06

Valg av styre for 1995

Leder	Grethe Malvik Nykkelmo	1 år	
Sekretær	Wenche Randi Krogstad	1 år	
Kasserer	Ann Margrete Moen	2 år	ny
Styremedlem	Torger Sletner	1 år	
Styremedlem	Svend Helge Hegseth	1 år	
Støttekomité	Tove Størseth	2 år	
	Julie Langli	1 år	
Redaksjon	Wenche Randi Krogstad	2 år	
Valgkomité	Ingfrid Viken	1 år	
	Thorill Sørflakne	2 år	ny
Revisorer	Terje Erik Garberg	1 år	
	Arnar Haugen	2 år	
Materialforvalter	Britt-Eva Wisth		

Eventuelt

Prosjekt som ble diskutert og vedtatt forsøkt gjennomført var deltakelse i folketoget 17. mai og fellesbygging av sulkyer/firehjulsvogner. Videre diskuterte vi arrangering av valpeshow, sporprøver og agilitykonkurranse uten at det ble gjort noe vedtak om dette.

"Festen"

Deretter slo vi oss løs med viltgryte av elgkjøtt og ass. drikke. Så ble kaffe og kaker inntatt mens vi så på Debbie's video-opptak fra familieturen i august. Kveldens clou ble opptaket fra hundeutstilling i Charlottenlundhallen i oktober -94 der Gustav debuterte som utstiller m/Zandy - i aller høyeste grad en fornøyelig og lærerik opplevelse for oss tilskuere.

Nytt av året var at maten og kakene var hjemmelaget av medlemmer i klubben. Dette betød en stor besparelse i forhold til tidligere år, selv om utlegget for elgkjøttet ble refundert.

Wenche R. Krogstad
ref.

STYRET - planer framover

Dressurkurs starter opp onsdag 3. mai kl. 18.00. på Teigen dersom det melder seg noen deltakere.

Miljøtreninga fortsetter onsdager kl. 18.30. på Teigen. Deltakere på dressurkurset får delta på miljøtreninga som en del av dressurkurset etter å ha hatt sin egen del med innlæring av nye momenter. Dette for å få en større gruppe og dermed et mer rikholdig miljø. Treningsgruppen er vanligvis ikke større enn at dette bare vil være positivt for alle. Vi kommer bl.a. til å jobbe med innlæring av lydighetsprogrammets kl. 1. Som vanlig vil vi selvfølgelig jobbe med problemer som den enkelte har og vanlig tilgjengelighetstrening m.m.

Agilitybanen vil forhåpentligvis snart dukke opp av snømassene. En del av miljøtreninga vil da foregå der med innlæring av de forskjellige momentene på banen. Kanskje kan vi trene fram mot et uoffisielt klubbmesterskap?

Sportrening vil bli igangsatt for den som er interessert når snøen er borte fra skogen. Annen brukshundtrening kan også være aktuellt som f.eks. feltsøk og rundering.

Familieturen går som vanlig i august. Ca. 13.08. - nærmere opplysninger kommer i Selbyggen.

Sakset fra Norsk Spaniel Klubs Oppdretterhåndbok, av vet. Wenche Farstad.

VAKSINASJON AV HUND

Generelt om vaksinasjon av hund

Hunder vil alltid møte smittepress fra andre hunder, men graden av smittepress vil variere avhengig av bruksområde og hvor i landet hunden bor. Behovet for vaksinasjon vil derfor variere, men det anbefales fra veterinærmyndighetene at **alle hunder vaksineres mot valpesyke og smittsom leverbetennelse.** Vaksinasjon mot smittsom diare og kennelhoste gjøres etter behov.

Parvovirus: Smittsom diare

1 Grunnimmunisering av valper

Ved lite smittepress: Vaksinasjon ved 12 og 16 ukers alder

Ved normalt smittepress: Vaksinasjon ved 8, 12 og 16 uker.

Stort smittepress med parvo i miljøet: Vaksinasjon ved 6, 8, 12 og 16 uker.

Valper etter tisper som nylig har hatt parvovirusinfeksjon bør få en siste grunnvaksine ved 20 ukers alder.

2 Grunnimmun. av voksne dyr

Voksne hunder som aldri har fått pervovaksine før, eller som det er gått flere år siden første grunnimmunisering, bør få to vaksiner med 3-4 ukers mellomrom.

Revaksinering: En gang i året. Ved økt smittepress (kennel) evt. to ganger i året.

Adenovirus: Smittsom leverbetennelse (Hepatitis Contagiosa Canis - HCC)

1 Grunnimmunisering av valper

Ved normalt smittepress: Vaksinasjon ved 12 uker, og ved ett års alder.

Stort smittepress: Vaksinasjon ved 8 og 12 uker, og ved ett års alder.

2 Grunnimmun. av voksne hunder

En vaksinasjon. Deretter vaksinasjon annen hvert år.

Herpesvirus: Valpesyke (ENG: Distemper)

1 Grunnimmunisering av valper

Vaksinaskon ved 12 ukers alder, og ved ett års alder.

2 Grunnimmun. av voksne hunder

En vaksinasjon, deretter vaksinasjon annen hvert år.

Ved deltakelse på prøver og utstillinger må vaksinasjonsattest medbringes - vaksinasjonsdatoen må ikke være eldre enn to år for valpesyke.

Parainfluensavirus: Kennelhoste

Vaksinasjon er viktigst for brukshunder og hunder som møter stort smittepress (kennelopphold, utstillinger, prøver).

1 Grunnimmunisering av valper

Vaksinasjon ved 12 og 16 ukers alder.

2 Grunnimmun. av voksne hunder

Revaksinering årlig, eller før økt smittepress.

Sykdommene vi vaksinerer mot

Valpesyke

Valpesyke forårsakes av valpesykevirus som hører til gruppen Herpesvirus. Sykdommen rammer fortrinnsvis spedvalper og har et raskt akutt forløp uten særlige symptomer annet enn plutselig slapphet og død.

Hos noe eldre valper er de første symptomene feber og forkjølelseslignende sykdomstegn som snufsing, hoste, nedsatt matlyst og slapphet. Senere (1-3 døgn) utvikles symptomer som lungebetennelse, diare, væskeutsondring fra øyne og nese. Kramper kan forekomme. Hos voksne hunder kan forløpet være langvarig (2-3 uker) med de samme symptomene som hos eldre valper. Sykdommen kan gi blindhet, tørre, harde poter, bevegelsesforstyrrelser og kramper.

Sykdommen er tillagt restriksjoner fra veterinærmyndighetene. (Krav om godkjent vaksinasjonsattest ved utstillinger etc., samt isolering av vaksinerte hunder ved første gangs vaksinasjon i 14 dager). Vaksinene inneholder levende, men svekket virus, så et nyvaksinert dyr er smittefarlig for uvaksinerte.

Vaksinasjon av avlsdyr bør gjøres i god tid før paring, og vaksinasjon i drektigheten frarådes.

Smittsom leverbetennelse

Smittsom leverbetennelse (Hepatitt) forårsakes av adenovirus. Sykdommen har et akutt forløp slik som valpesyke, og kan medføre dødsfall innen et døgn. Sykdomstegnene er oppkast og diare, kolikksmerter og høy feber (40 grader C). I de tilfellene sykdommen utvikler seg over noen dager, kan gulsott utvikles som tegn på leverskade.

Begge disse sykdommene forekommer sjelden nå, sannsynligvis fordi hundepopulasjonen er gjennomvaksinert.

Smittsom mage-tarm-betennelse

Parvovirus er den vanligste årsaken til smittsom mage-tarm-betennelse hos hund, selv om også andre vira kan være involvert. Sykdommen ble første gang påvist i Norge i 1980, men er nå vanlig forekommende. Parvovirus kan ramme hunder i alle aldre, men valper i 4-6 ukers alder og gamle hunder er

mest utsatt. Også vaksinerte hunder har fått sykdommen.

Sykdomstegn:
Løs, illeluktende, svartfarget eller blodig diare. Hyppig oppkast, mild feber (39,5). Oppkastet og diareen medfører raskt væsketap i kroppen med en meget sterk uttørring som resultat. Ofte er det uttørringen som medfører døden hos svekkede individer. Hos 3-4 måneders valper som overlever infeksjonen kan hjertemuskulaturen angripes og resultere i akutt hjertedød ved anstrengelse senere i livet.

Drektige tisper kan vaksineres de første 30 dagene av drektigheten, og kan da overføre antistoffer gjennom morkakene som kan gi valpene beskyttelse den første tiden. Dette er den eneste vaksinen vi tør vaksinere drektige dyr med (NB! før 30 dg. drektighet).

Kennelhoste

Kennelhoste forårsakes av Parainfluensavirus, dvs. symptomene ligner dem som forårsakes av influensavirus. Våren og sommeren 1989 var det et nærmest epidemisk utbrudd av kennelhoste i Norge. Syk dommen bryter oftest ut der mange hunder samles.

Symptomer:
Kraftig tørrhoste, særlig i forbindelse med anstrengelse. Hostekulene kan ligne kikhoste hos menneske, av og til blir hostingen så kraftig at det kommer ut hvitt skum fra de øvre luftveiene eller at hunden regelrett kaster opp magesaft.

Forholdsregler ved vaksinasjon

Bare friske dyr skal vaksineres. Valpen skal hldes i ro de første to dagene etter vaksinering.

De fleste valper reagerer ikke på vaksinasjon, men hos noen får en en reaksjon i form av nedsatt matlyst, lett temperaturstigning og evt. løs mage.

Ved valpesykevaksinering skal valpen holdes i ro i 10-14 dager - dvs. unngå større anstrengelser eller stress som miljøskifte, ormekur, trening, harde turer. Vanlig lufting og moderat lek er o.k. Valpen skal holdes isolert fra andre hunder i 14 dager etter en valpesykevaksinasjon.

KENNEL INGODD

- 36 år med scäferhund -

Ferdes du i området Synnåsen - Hersjøen i vinterhalvåret har du kanskje møtt henne. Liv Evjen ledsaget av ektemann i god fart bak hver sin schäferhund. Inngiftet Selbygg med Per Evjen fra Øverbygda, bosatt på Lade i Trondheim og aktivt schäferhundmenneske fra 1-års alderen. Liv har vært medlem av STBK omtrent siden vi startet opp og var en av pådriverne som fikk oss igang med arrangeringen av vinterutstillingene i Selbuhallen. Siden Liv med kennel Ingodd de siste to årene (93 og 94) har blitt kåret til Norges beste oppdretter av schäferhund ved rasens største arrangement, Norsk Vinnerutstilling, synes vi det er på tide å gjøre ære på henne med en liten presentasjon i Nea-Hund.

Begynnelsen - litt bakgrunnsstoff

Det hele startet på midten av 40-tallet. Livs foreldre, Ingerid og Odd Brækstad, anskaffet familiens første schäferhund. Avl ble det ikke før i -59 da det første valpekullet etter svenskfødte CH Dissy av Åsabo så dagens lys. Samtidig ble kennelnavnet Ingodd registrert. Foreløpig var det Ingerid og Odd som drev oppdrett.

Liv selv var mest aktiv med hundene på brukshundkonkurranser og trekkhundkjøring, men ble medeier i kennelen fra 1963. Etterhvert tok hun mer og mer over avlsplanleggingen, og det er dette som siden har ligget hennes hjerte nærmest.

Liv kan i aller høyeste grad sies å ha gått hundre prosent inn for sitt engasjement for schäferhunden. 31 år med tillitsverv for Norsk Schäferhund Klub som bl.a. sekretær på landsbasis for hovedstyret og medlem av hovedavlsrådet for Norge, redaktør for medlemsbladet "Schäferhunden", vært med i Oppdretterkomitéen for Norsk Kennel Klub og sitter pt. i Sunnhetsutvalget i NKK. Hun er ringsekretær og utdannet eksteriørdommer for rasen og har dømt på utstillinger både i Sverige og Finnland foruten Norge.

Vegen fram

CH Dissy av Åsabo la et godt grunnlag for kennel Ingodds oppdretterkarriere. Fra første kull kom det gode hunder som høstet ære og berømmelse på utstillinger og som brukshunder rundt omkring i Skandinavia. I løpet av årene er det blitt importert fem tisper fra Tyskland, bl.a. Gitte von der Wienerau, Elke von der Ahnabrücke og Bitte Schön av Thorarinn.

Liv sier at målet for avlen hele tiden har vært sunne, friske hunder

med et omgjengelig, godt og stødig gemytt samtidig som de skal ha best mulig eksteriør. Sagt på en annen måte: Hunden skal være kraftfull og innholdsrik med stor utstråling og jobbeglede. Idag har rasen stabilisert seg på denne ønskverdige typen.

Rasen schäferhund har vært inne i en rivende utvikling siden kennel Ingodd ble startet. Hundene har fått bedre benstamme og kraftigere pels og gyldnere farger. Mye av dette takket være stor og bevisst import av gode avlshunder fra rasens hjemland, Tyskland. Kvaliteten på det norske materialet er idag så godt at hundene blir rangert som nr. 2 etter Tyskland på verdensbasis.

For å oppnå disse gode resultatene innen avlen av schäferhund, er kravene til avlsdyret meget strenge. Hannhunden må være fyllt 2 år, tispen minst 18 mnd. Begge må ha godkjente hofteledd (dvs. maks. grad 1). Videre må de ha oppnådd minst 1. pr. som unghund over 12 mnd. eller minst 2. pr. etter fyllte 24 mnd. på offentlig utstilling. I tillegg må de ha bestått karaktertest eller funksjonsanalyse.

Liv legger også stor vekt på kvaliteten på avlsindividets foreldre og søsken. Hun vil mao. ikke sette noe "tilfeldighetsprodukt" inn i avlen. Dette gjelder på alle områder - både "innsiden" og utsiden av hunden må stemme.

Krevende i utstillingsringen

Mange av dere som har vært på hundeutstilling har sikkert lagt merke til den store og til tider støyende aktiviteten rundt schäferhundringen. Dette skyldes at rasen blir framvist etter tysk mønster. På tyske hundeutstillinger er det vanlig med påvirkning fra utsiden av ringen og dette gjelder for de fleste hunderasene.

Schäferhunden er en krevende rase å føre fram til topp-plassering på utstilling. For at en hund med bakgrunn som gjeterhund som skal kunne trave (gjete) i døgnets 24 timer skal få vise hva den er god for, må utstillingsringen være relativt stor. Det legges meget stor vekt på hundens bevegelsesharmoni, noe som også er et spørsmål om gå-på vilje og jobbevillighet.

Hundene skal trave runde etter runde uten å "falle sammen" hverken fysisk eller psykisk. Det individet som til slutt går av med seieren i vinnerringen er tilnærmet like pigg som da den kom inn i ringen. Konkurransen er meget tøff med stor deltakelse av hunder av prima kvalitet som alle er topp-morsjonerte.

For å oppnå Utstillings Championatet er kravene for schäferhund det samme som for de fleste andre rasene. 3 cert fra 3 forskjellige dommere hvor minst ett av dem må være fra en NKK-utstilling. Norsk Schäferhund Klubs utstillingskomité arbeider imidlertid for at det skal bli krav om at en hund må ha brukshundkåring for å bli N UCh. Dette fordi det er vesentlig for en brukshundrase som schäferhunden er, at den må viser at den har det som trengs "mellom ørene" for å fungere.

Kennel Ingodds resultatliste

- HP - over 100
- UCh - ca. 20 eget oppdrett.
- UCh - flere av innkjøpte hunder.
- Nord UCh - flere
- Oppdrettet en del LCh og BruksCh.
- Svensk UCh og Bruks Ch.
- Norges og Nordisk mester for politihunder.
- Flere vinnere på Norsk Vinnerutstilling.
- Vinner av oppdretterklassen ved Norsk Vinnerutstilling i 1993 og 1994 - Norges beste oppdretter.
- Den tyske schäferhundklubbens æresmedalje i sølv for oppdrett.
- Ingodds Azisse (BIS 2 i Selbu som unghund) er pt. landets eneste tispe som er Int UCh

Liv Evjen rundet 50 år i fjor. Kennelen blir drevet i samarbeid med mor Ingerid og med god hjelp fra husbond Per. Til sammen har de 5 hunder hvorav 3 er pensjonister. Hennes motto er: Man skal ikke ha flere hunder enn man greier å holde i kondisjon. I den senere tiden har hun trappet ned litt på organisasjonsengasjementet og ønsker å bruke mer av sin tid til egen familie og egne hunder. Hun vil selvfølgelig fortsette med sitt meget suksessfyllte avlsarbeide til beste for sitt hjertebarn - schäferhunden.

Vi gratulerer med allerede oppnådde resultater og ønsker lykke til viderer!

Sakset fra boka "Hundespråk" av Renée Sjøberg. Del 5.

HUND - MENNESKE

I det foregående kapitlet har vi vesentlig behandlet hvordan hunder reagerer overfor hverandre ved hjelp av sitt rike og uttrykksfulle kroppsspråk. Men i vårt samfunn lever ingen hund alene - han er medlem av en flokk der også individer av arten menneske er inkludert.

Hvordan fungerer denne kombinasjonen? Naturligvis er variasjonene veldig store, og avhenger av de enkelte individene. Det fins massevis av herlige hundefamilier med lykkelige medlemmer av begge artene, men mange steder forekommer det også problemer i forholdet hund - menneske. Problemer som lett kunne unngås hvis endel merkelige meninger ble erstattet av kunnskap. La oss innlede også dette kapitlet med et eksempel fra virkeligheten for å belyse saken.

Lisas hund

Familien Pettersen bodde i et rekkehus i utkanten av en middels stor by. Datteren Lisa var elleve år, og hun hadde i et par år mast om å få en hund, for "alle venninnene har hunder". Det søteste og nydeligste hun kunne tenke seg, var en amerikansk cocker spaniel. Hvis hun bare fikk en sånn hund, skulle hun stelle og passe den helt alene, det var *aldeles* sikkert - pappa og mamma skulle ikke behøve å tenke på å hjelpe henne.

Jenta vår begynner å bli stor og klok nok nå, tenkte foreldrene, og ga seg til slutt overfor maset. De tok kontakt med en oppdretter, og det ble bestemt at valpen skulle hentes akkurat i passe tid på julafta som sto for døren, og skulle gis som julepresang. I god tid før helgen kjøpte de i største hemmelighet halsbånd, koppel, kurv, leker, mat, osv.

Hverken mamma eller pappa hadde hatt hund før. Men de tenkte som så, at hadde de klart å oppdra et barn, så skulle det vel ikke bli noe problem med en hund heller. *Så* stor kunne vel ikke forskjellen være! Dessuten var jo en cocker spaniel en ganske liten hund, som neppe ville ha særlig stor innvirkning på familielivet. Og så hadde jo Lisa lovet høyt og hellig at foreldrene "nesten ikke skulle behøve å merke hunden". Når det gjaldt valg av kjønn, hadde de bestemt seg for en hanhund, da de mente at den ville bli til "minst bry". Tok de en hanhund, ville de slippe alt besværet med løpetid osv. som en tispe ville medføre. Nei, Lisa skulle få en liten "gutt"!

Julaften

Så opprant den store dagen. Det ble mas om julepresanger fra den årle morgenstund, julekaker og knask, mas om presanger, Donald Duck på TV, mas om presanger - og endelig var stunden inne.

Det gledeshylet Lisa presterte da hun fikk den levende lille bylten i armene, forstår nok alle som har opplevd en liknende situasjon. Og hele resten av dagen ble det ikke gjort mye annet enn å stelle med og leke med valpen. Navnet på en eventuell hund hadde de bestemt for lenge siden: Ludde skulle han hete. Og det var en trett, men lykkelig Lisa som gikk til ro denne minneverdige dagen, med Ludde godt i armkroken.

Forandret tilværelse

Helgen gikk over til hverdag, dagene ble til uker og måneder, og til tross for foreldrenes forhåpninger kom Luddes eksistens til å bety atskillige forandringer i familiens liv. At Lisas ansvar for løpende nødvendigheter som mat og lufteturer skulle avta sterkt, var vel ikke mer enn man kunne vente, selv om interessen svalnet vel fort. Derimot ble det murret og klaget desto mer da far måtte kjøpe seg nye tøfler. Og mor satte ikke pris på å måtte løpe med nedtissede tepper til renseriet nesten hver dag.

At Ludde måtte lære seg å tisse ute, var helt nødvendig, det forsto jo alle. Men så snart man kom utenfor porten til den lille hageflekken ble det så brysomt. Masse store, vennelige hunder dukket opp overalt fra, ville snuse på den lille, søte valpen, dytte ham så han ble liggende på ryggen, og oppførte seg helt forferdelig. Da var det enklest å løfte ham opp og begi seg hjem igjen så fort som mulig, så snart han hadde fått gjort fra seg.

Når han bare blir større, så . . .

Langt om lenge ble likevel Ludde så nogenlunde stueren, men da begynte andre bekymringer å dukke opp isteden. På turene dro og slet han i koppelet - å gå ut med ham var såmenn ingen fornøyelse!

Og så var det dette med maten! Allerede ved 3-4 månedersalderen hadde han knurret til de andre familiemedlemmene når han hadde fått tyggeben å leke med. "Å, så søt han er", sa alle sammen og lo når han ikke ville la noen få ta benet. Men han var jo så liten - denslags små uvaner ville nok gå over av seg selv når han bare ble litt større. Man vet jo hvordan det er med barn!

Da Ludde var blitt seks-syv måneder, hadde den lille uvanen blitt en inngrodd vane. Nå var det ikke bare ben han knurret over, nå gjaldt det matskålen. Nåde den som kom i nærheten når det var mat i den! Et par skikkelige forsøk på å bite i hendene både på mamma og Lisa gjorde ordentlig vondt. Sånt gjør man bare ikke! Hva var det for noe galt med Ludde?

Hvor ble det av den søte, lille valpen?

Ja, hva var det som gikk galt? Ingenting ble jo sånn som de hadde trodd. Pelsstellet for eksempel: på trimmeinstituttet hadde pikene sagt at de måtte passe på at det ikke ble tover i den lange pelsen. Men når Lisa forsøkte med kammen, var de sylskarpe tennene der igjen. Og bedre gikk det ikke for mamma. "Nå er han i dårlig humør! Vi forsøker en annen dag - da går det nok bedre". Men den dagen så aldri ut til å komme.

Det var ikke bare mot familiemedlemmene Ludde viste sitt "dårlige humør". Som liten hadde han vært så søt og snill mot andre hunder, men nå, i ettårsalderen, ble tonen en annen. Å gå ut med ham var en sann plage hvis det dukket opp en annen hanhund. Selv om han var liten, kastet han seg og dro i koppelet så det var vanskelig å holde ham. Og hele tiden bjeffet og knurret han voldsomt. Det var en meget bekymret familie som hver dag ved middagsbordet diskuterte problemet Ludde. For et problem var han blitt, det sto ikke til å nekte. Knurrete og bråkete hjemme, kontaktvanskeligheter med andre hunder, bittsår, sinte blikk fra naboer og andre hundeeiere. Hvor var det blitt av Lisas lille, søte valp?

Hva var det som gikk galt?

Her skal vi forlate Luddes videre utvikling og hans familie, og isteden forsøke å analysere hva det var som gikk galt. Hvordan oppsto problemene? Hvilke feil gjorde familien? Hvordan hadde de kunnet unngå dem?

1. Klatring på rangstigen

Med den kunnskapen vi har med oss fra tidligere kapitler, kan vi begynne med å slå fast et viktig faktum: oppdragelse av menneskebarn og hundevalper er *ikke* det samme! Ganske enkelt fordi mennesker og hunder tilhører to forskjellige arter. Og en valp vokser og utvikler seg utrolig raskt - sammenlikn med ulven! Allerede i toårsalderen skal en ung ulv kunne flokkens sosiale regler fullstendig (enkelte av dem enda tidligere), kunne være med på jakt, hjelpe til i omsorgen for et nytt valpekull og oppdra dem, osv. Og - noe som er meget viktig - en vesentlig del av hans situasjon bestemmes av den rang han har skaffet seg i flokken.

Hva har nå dette med Ludde å gjøre, kanskje noen spør. En hel del, faktisk. Hvor søt og liten han enn var i starten, så var han bærer av samme arveanlegg som ulven. Han vokste fort, lærte seg både gode og dårlige vaner fort, og fremfor alt: som liten var han avhengig av en fast og konsekvent oppdragelse. Men eierfamilien hans var altfor "snill". Derfor ble han en valp som raskt klatret effektivt oppover rangstigen så godt han kunne.

2. Foreldrene blir alltid sittende med ansvaret

La oss deretter følge Luddes utvikling i kronologisk orden og diskutere familiens synspunkter og handlinger. Først idéen om at en elleve års pike skulle ta det hele og fulle ansvar for en hundevalp: ganske visst fins det usedvanlig modne barn - Mozart sies jo å ha skrevet sine første verk i seksårsalderen - men i alminnelighet vil ikke barn forstå hva det virkelig innebærer å ha ansvaret for en hund før de er blitt betydelig eldre.

Unger kan virke meget overbevisende og viljesterke når de lover "å passe på" en hund. Og akkurat når de sier det, har de sikkert de beste forsetter. Men barn har jo så mye de skal gjøre. Tiden går med til skole, lekser, samvær med venner, fritidsaktiviteter, osv. Og så har de en forholdsvis tidlig leggetid om kvelden. Foreldre må være klar over på forhånd at det egentlige ansvaret for en hund må tas av de voksne i huset.

I denne forbindelse kan det også nevnes at det *juridiske* ansvaret alltid påhviler den voksne hundeeieren, uansett hvem som ved et eventuelt ulykkestilfelle har hunden med seg. Dette bør man være klar over om man f.eks. lar barna i nabolaget gå luftetur med familiens kjæledegge.

3. Valper trenger også en myk start

Et foreldrepar som akkurat har adoptert et barn, innleder neppe det første møtet med høye gledesskrik og tjo og hei. En atskillig mer sannsynlig reaksjon er rolig ømhet og forsøk på å skape en så myk og koselig start som mulig for den vesle nykomlingen. Og på dette punktet fins det ikke forskjell i behovet for de to artene. Man bør altså unngå å utsette en valp for den påkjenningen det er å skifte fra et trygt og kjent miljø hos mor og søsken til en helt ny flokk på en dag som julaften. Alle vet jo hvordan en slik kveld forløper hos en vanlig barnefamilie: lys, musikk, glade skrik, masse knitrende papir, mere skrik.

Nei, valpen bør få lov til å gjøre seg kjent med sitt nye hjem på en helt annen måte. Den er jo ikke et leketøy som noen skal få leke med etter eget forgodtbefinnende, men en levende liten skapning som skal innlemmes i familiefellesskapet så mykt og forsiktig som mulig. Alle, også barna, bør være forberedt og forstå hva det innebærer. For eksempel ikke kaste seg over det vesle krypet med en gang og sette i gang med vill lek. La isteden hele familien sette seg på gulvet, og gi valpen anledning til å få ta kontakt som den selv vil, i ro og mak.

4. Det er klart at familielivet forandres

Like lite som familielivet går upåvirket videre når et nytt barn kommer inn i familien, like lite betyr anskaffelsen av en hund at man kan leve videre akkurat som før, selv om foranledningene naturligvis er av et annet slag. Å bli hundeeier er ofte det samme som å forandre på hele sin tilværelse - og innser man ikke dette, er det kanskje best at man lar være å kjøpe hund!

For det er mange ting man må regne med: ekstra rengjøring, kanskje andre tider for å stå opp om morgenen og legge seg om kvelden av hensyn til lufteturer, minst en skikkelig tur midt på dagen i *all slags vær*, ekstra utgifter til mat, veterinærbehandling, forsikring og eventuelt også trimming av pelsen. Lyder det avskrekkende? Legg da også til nødvendigheten av å kjenne og vise aktiv interesse for et vesen av en annen art!

Men hvis man føler at man gjerne kan leve med denne forandrede tilværelsen, ja, da venter mange og helt nye opplevelser av ulike slag. Bekjentskapskretsen utvides gjennom kontakter med nye mennesker som har samme interesse, dvs. hunder, og samtidig får din egen hund anledning til å treffe artsfrender. Huset eller leiligheten kommer til å gjenlyde av glad latter, lek og moro sammen med det nye familiemedlemmet.

Ofte innebærer det å bli hundefamilie også at man sveises sammen i en ny og felles interesse. Dessuten er det mange som berøres dypt følelsesmessig av å leve nær et vesen av annen art, og opplever helt nye dimensjoner i tilværelsen.

5. Valpen må få treffe artsfrender

Store, vemmelige hunder over alt fra . . . ja, ja! Ettersom vi akkurat har lest om hvordan ulvene kontrollerer hverandre ved hjelp av snuten, blir vi kanskje ikke så redde siden når vår lille valp blir snust på av eldre hunder. Likedan opplever vi det som naturlig at valpen legger seg på ryggen for å vise sin underkastelse.

Å løfte opp hunden under slike omstendigheter og løpe sin veg, vil si det samme som at man ikke lar valpen får anledning til å treffe artsfrender. Og hva det kan medføre, vet vi jo nå: manglende "språkkunskaper" gir i voksen alder en hund som kan få vanskelig for å kommunisere og finne sin rang i forholdet til andre hunder.

6. Rolig hundeeier = avspent hund

I vårt samfunn er redsel en av tilværelsens mest negativ trekk, hvilket område man enn velger å betrakte. Og å være en redd hundeeier kan skape mange bekymringer både for en selv og for hunden. Hunden opplever nemlig da ledersituasjonen som usikker, og dette kan tvinge ham til å oppføre seg som ranghøy og ta større flokkansvar enn han klarer.

På lang sikt kan det resultere i at hunden irettesetter den øvrige flokken, dvs. familien, med knurring og demonstrativ biting ved matskålen eller når pelsen skal stelles. Det fins også sjanse for at han kan begynne å vokte unødig sterkt i situasjoner som han selv opplever som farlige. F.eks. kan postbud, søppeltømmere eller gjester til huset bli oppfattet som farlige inntrengere.

I den flokken som en hundefamilie utgjør, må menneskene av naturlige årsaker være flokkledere og høyest i rang, ellers kan det gå aldeles galt. Tar far og/eller mor ansvaret på en rolig og selvfølgelig måte, avlastes hunden for dette ansvaret, og da fungerer vaktinstinkter etc. på en balansert måte.

7. Oppdragelse - en nødvendighet

Hva skal vi da si om det familien kalte Luddes "dårlige humør" overfor andre hanhunder? Med enkle ord er det resultat av hva vi tidligere har nevnt, mangel på oppdragelse. La oss ta resonnementet en gang til i denne sammenheng: en ung hund forsøker å klatre så høyt han kan på rangstigen. Det er helt naturlig, og felles for mange arter.

Like naturlig er det at eldre dyr prøver å holde igjen! Akkurat som vi gir våre barn regler å leve etter, må vi på en så positiv måte som mulig vise hunden hva den får lov til og hva som er forbudt. Det kalles som kjent for oppdragelse. Vi må som flokkledere påta oss ulvemors og ulvefars rolle. En valp som knurrer over et ben eller matskålen sin, eller viser seg irritert ved stell eller pleie, *må få lære at slikt er det ikke lov til.* Igjen gjelder det at hunden i tidlig alder blir gjort forståelig for at han står lavere i rang enn flokklederen. Og gjør han det, føler han det heller ikke som noe krav at han skal forsøke å agere "stor" ved møte med andre flokker.

Seminar med

Terry Ryan

Kvelds-seminar på Orkdal hundeklubbs hytte

onsdag 30. august

kl. 18.00. - 22.00.

Seminar-avgift: kr. 150,-, betales ved påmelding.

Påmeldingsfrist: 1. august.

Terry Ryan

er en av verdens ledende hundetrenere i dag.
Hun utdanner folk og hunder over hele verden, er utrolig kunnskapsrik og kreativ, morsom og hyggelig, klar og tydelig.
Hun bruker mye lysbilder og snakker et tydelig engelsk som er lett å følge.

Alle som er interessert i hunder burde unne seg et seminar med Terry!
Delta og bli kjent med henne du også.

\- - -

Er du interessert i å bli med, ta kontakt med
Grethe, tlf.: 73 81 76 44
Wenche, tlf.: 73 81 75 47
så kan vi dra samlet.

BRUKSHUNDKURS 1995

Norsk Kennel Klub i samarbeid med Norsk Schäferhund Klub og Norsk Brukshundsports Forbund har gleden av å invitere til brukshundkurs sommeren '95:

9. juli til 15. juli i Bardu (Nord-Norge), teknisk arrangør HBU/NBF.

Tekniske arrangører er for Norsk Schäferhund Klub; Hovedbrukshundutvalget (HBU), og for NKK; Norsk Brukshundsports Forbund (NBF).

Kursene innbefatter øvelsene SPOR - RUNDERING - RAPPORT - FELT - LYDIGHET, og er åpent for alle medlemmer av NKK og NKKs samarbeidende klubber.

Målsettingen er å samle nye og gamle utøvere, og andre interesserte for å utveksle kunnskap og erfaring, og på denne måten bidra til å utvikle og fremme brukshundsporten. Det er lagt opp til mye praktisk arbeid for deg og din hund. I tillegg til brukshundkurset vil det også bli avholdt funksjonsanalysetester.

Pris: Kurspakke: kr. 2.600.-.

Kurspakken inkluderer: Kursavgift, helpensjon og innkvartering i campinghytte (3-, 4- eller 6-mannshytte). Vi vil forsøke å ta hensyn til ønsker om innkvartering etc. Det tas forbehold om mulig prisjustering.

PÅMELDINGSFRIST: 9. JUNI

Påmeldingsskjema til kurset fåes ved henvendelse til: Norsk Kennel Klub, tlf. 22 65 60 00 (kl. 08.00 - 15.00).
Ytterligere informasjon fåes ved henvendelse til: Kursleder John Bjørningstad, tlf. 22 71 33 54/94 84 78 13.

BRUKSHUNDKURS 1995

Sølen uke 31

Det vil også bli brukshundkurs på Sølen 30/7 - 5/8-'95.
Teknisk arrangør er dessverre ikke klar og vi må derfor vise til ny annonse i Hundesport nr. 5/95.

Kurset vil omfatte øvelsene SPOR - RUNDERING - RAPPORT - FELT - LYDIGHET, og er åpent for alle medlemmer av NKK og NKKs samarbeidende klubber.

Målsettingen er å samle nye og gamle utøvere, instruktører, dommere og andre interesserte for å utveksle kunnskap og erfaring, og på denne måten bidra til å utvikle og fremme brukshundsporten.

Det lagt opp til mye praktisk arbeid for deg og din hund, men det vil også bli avholdt foredrag i emnene adferd, innlæringsprinsipper, spor, rundering og rapport.

Pris: Kurspakke kr. 2.600.-

Kurspakken inkluderer: Kursavgift, helpensjon og innkvartering i campinghytte (3-, 4- eller 6-mannshytte) Vi vil forsøke å ta henyn til ønsker om innkvartering etc. Det tas forbehold om mulig prisjustering.

PÅMELDINGSFRIST: 9. JUNI.

Påmeldingsskjema fåes ved henvendelse til: Norsk Kennel Klub, tlf. 22 65 60 00 (kl. 08.00 - 15.00).

HUNDEBØKER TIL UTLÅN PÅ SELBU FOLKEBIBLIOTEK

Generelt om hundehold og hunderaser:

Ellinor Antonsen/Siri Egge/ Per Rognes	Den norske hundeboka
Gyldendal Norske Forlag/NKK	Alt om hunder og hundehold
Gyldendal Norske Forlag	Den store boka om hunder
Teknologisk Forlag	Store hundebok
Teknologisk Forlag	Hundehold
Carl Johan Adlercreutz	Teknologisk Forlags store Hundeleksikon

Hundedressur, spesialtrening og sykdommer:

Sven Jerverud	Din hund
Anders Hallgren	Lykkelige, lydige hunder
Anders Hallgren	Hund og menneske
Johan B. Steen/Erik Wilson	I ulvemors sted
Geir Nordenstam	Du er sjefen
Geir Nordenstam	Full kontroll
Geir Nordenstam	Du og hunden
Div. forfattere	Hunden i Fokus, 1, 2 og 3
John G. Olsen	Agility
Jan T. Bull	Hundekjøring
Anne Igsi	Viltspor
Anne Buvik	Ettersøkshunden
Karl Henning	Jakthunden
Johan B. Steen	Fuglehundens ABC
Olav Schjetne	Den glade fuglehund
Landbruksforlaget	Gjætarhunden
Per-Erik Sundgren	Bedre hundeavl
Esther Kofoed	Min hund skal ha valper
Sheldon Rubin	Førstehjelp for hunder

Følgende materiell selges gjennom klubben:

Overtrekksdress m/klubbmrk. på rygg vindtett m/frottefór burg/grønn/marine, str. S, M, L, XL	*kr.*	*700,-*
Collegegenser m/klubbmrk. foran, mørk rød, str. M, L, XL	*kr.*	*100,-*
Klubbmerker, stoff	*kr.*	*25,-*
Klubbmerker, klister	*kr.*	*10,-*

SPØRREUNDERSØKELSEN

I februar -95 sendte jeg ut et spørreskjema til samtlige medlemmer - nærmere bestemt 43 stykker. Dette for å finne ut behovet og ønskene medlemmene i STBK skulle ha i forbindelse med hundeaktiviteter. Vårt mål er å drive med noe dere har behov for, ikke noe styret tror dere trenger og ønsker.

Dessverre er vi like langt - kun 9 utfyllte skjema har kommet tilbake til meg. Jeg oppfordrer derfor alle dere andre: Bli med å forme din klubb slik du vil ha den og returnér utfyllt skjema snarest.

red.

NB! Red. har flere skjema dersom ditt har kommet bort.

Wenche

POSITIVE fritidstiltak fortjener støtte...

Vi gjør det med glede....

SELBU SPAREBANK